

Tid Tisdagen den 9 mars 2021 kl. 17.00 – 17.30
Plats Bolindersalen, Tekniska nämndhuset
Justering Måndagen den 22 mars 2021 §§ 1-6, 8-13, 15-18, 20-22

Omedelbart justerade paragrafer

Justering Tisdagen den 9 mars 2021, §§ 7, 14, 19

Katarina Luhr

Emilia Bjuggren

Närvarande

Beslutande ledamöter:

Katarina Luhr (MP) ordföranden

Emilia Bjuggren (S) vice ordföranden

Torbjörn Erbe (M)
Fritz Lennaárd (M)
Amelie Langby (M)
Jonas Nilsson (M)
Christoffer Jönsson (L)
Gunnar Caperius (C)
Felix Antman Debels (S)
Jakob Sahlin (S)
Deniz Butros (V)
Rose-Marie Rooth (V)
Urban Emson (SD)

Tjänstgörande ersättare:

Ersättare:

Per Hagwall (M)
Torbjörn Ebérus (M)
Maria Kihlström (M)
Felix Schartner Giertha (MP)
Maja Boström (C)
Ulrika Hoff (KD)
Heidi Lampinen (S)
Maria Mustonen (V)
Tapani Juntunen (SD)

Tjänstemän:

Förvaltningschefen Anna Hadenius, Timmie Aspelin, Monika Gerdhem, Daniel Persson, Emily Tjäder, Anders Kandelin, Malin Täftefur, Sara Högne, Juha Salonsaari, Peter Brådenmark, Felicia Nipstrand, Charlie Hallin, Malvina Hagbjörk, Anja Karlsson, Eva Sunnerstedt, Anders Lundin, Cecilia Persson, Astrid Månsson samt borgarrädssekreteraren Martin Solberg och personalföreträdaren Luis Lopez.

§ 8**Hälsoskyddstillsyn på förskolor och skolor. Årsrapport 2020**

Dnr 2021-2199

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner förvaltningens rapport.
- 2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden överlämnar förvaltningens rapport till utbildningsförvaltningen, stadsdelarna Rinkeby-Kista, Enskede-Årsta-Vantör, Farsta, Bromma, Hässelby-Vällingby, Kungsholmen, Normalm, Östermalm, Skarpnäck, Skärholmen, Spånga-Tensta, Södermalm och Hägersten-Älvsjö samt Skolfastigheter i Stockholm AB.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 8 februari 2021.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Katarina Luhr (MP) finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag

Särskilt uttalande

Ordföranden Katarina Luhr (MP), Torbjörn Erbe m.fl. (M), Christoffer Jönsson (L) och Gunnar Caperius (C) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Vi vill inledningsvis säga att det är ett styrkebesked för miljöförvaltningen att man trots pandemiåret har kunnat genomföra 298 tillsynstillfällen, bara ett fåtal färre än vad som planerades för året innan pandemiutbrottet. Tyvärr är resultatet av den genomförda tillsynen inte lika positiv läsning.

Hela 66 % av de tillsynade verksamheterna har haft brister som föranlett ett uppföljningsärende. Brister som uppmärksammas och följs upp inkluderar buller från fasta installationer, dålig ventilation och fukt. Höga bullernivåer är något som visat sig påverka barnens inlärningsförmåga negativt medan dålig luft och fuktsskador kan orsaka allergier och astma. Tyvärr känner vi igen problembilden från tidigare år, och ser fortsatt allvarligt på

de identifierade bristerna i inomhusmiljön på skolor och förskolor.

Miljöförvaltningens tillsyn är ett viktigt led i arbetet att upptäcka och åtgärda brister i inomhusmiljön i skolan. För att få ett bra systematiskt, löpande och förebyggande arbete krävs även en väl fungerande egenkontroll på skolorna. För att sedan åtgärda de identifierade bristerna är god samverkan mellan fastighetsägaren och skol- eller förskoleverksamheterna viktigt. Detta gäller i synnerhet de äldre skol- och förskolebyggnaderna i staden, eftersom kraven på ventilation har ökat över tid samtidigt som att dessa byggnader ofta även är mindre energieffektiva.

Här vill vi poängtera att åtgärder som förbättrar inomhusmiljön såsom luftväxling, rätt inställda ventilationssystem och rätt inomhustemperatur även möjliggör synergieffekter såsom effektivisering av energianvändningen och dämpning av bullernivån där man samtidigt skulle minska både effekt- och energibehov. En ytterligare synergieffekt för dessa skolor och förskolor är att som en passiv åtgärd även installera solceller för el- och/eller värmeproduktion vilket skulle ytterligare sänka effekt- och energibehoven i dessa byggnader. Med smart utformad styrning av el, värme, ventilation och system som följer upp detta skulle flera problem kunna få en sammanhållen lösning.

Därför ser vi det som särskilt angeläget att stärka arbetet med inomhusmiljön i stadens förskolor och skolor, bland annat genom en förstärkning av verksamhetsutövarnas kunskaper om ventilationen och ljudnivåer från ventilation och att sammanlänka arbetet för att åtgärda dessa problem med ett arbete för att sänka energianvändningen i dessa fastigheter.

Vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Förvaltningen bedriver ordinarie riktad tillsyn av skolor och förskolor. År 2019 hade 54 procent av de besökta verksamheterna sådana brister gällande främst buller och ventilation att förvaltningen bedömde att uppföljning krävdes. För år 2020 är siffran hela 66 procent.

Buller och höga ljudnivåer i skol- och förskolemiljö är sällan skadligt för hörseln men bullerexponeringen har betydelse för hälsan, livskvaliteten och inlärningen. Dålig luftkvalitet inomhus kan bland annat leda till besvär med ögon, näsa och hals samt astma och allergi. Att så stor andel av skolorna och förskolorna har bristfällig inomhusmiljö är mycket allvarligt.

Förvaltningen skriver att de genom tillsynen bidrar till att dessa brister successivt åtgärdas så att inomhusmiljön ständigt förbättras. Vi håller med om det, men menar att det inte räcker. Vi har flera gånger påtalat att detta problem är så pass omfattande att det även krävs proaktivt arbete. I den socialdemokratiska budgetmotionen för år 2021 satsar vi därför 2 miljoner kronor extra för mer proaktivt arbete för bättre miljö i stadens skolor och förskolor. Förvaltningen bör exempelvis kartlägga om vissa fastighetsägare missköter sitt ansvar för inomhusmiljön och inleda proaktiva samtal med viktiga fastighetsägare om hur lokalerna måste förbättras.

Förra mandatperioden startade miljöförvaltningen projektet *Buller från fasta installationer i förskolor*. Projektets syfte har varit att fokusera på den vanligaste anmärkningen som följs upp i miljöförvaltningens riktade tillsyn av förskolor, nämligen buller huvudsakligen från ventilationsanläggningar. Det är fastighetsägaren som har den faktiska och rättsliga råddigheten att vidta åtgärder i byggnaden och dess ventilation. Det är glädjande att projektet lett till att samarbetet mellan stadens skolfastighetsbolag SISAB och miljöförvaltningen är mycket bra och att SISAB har förbättrat sina rutiner för genomförande av bullerreducerande åtgärder. Projektet är ett lyckat exempel på hur tillsynsarbete kan kompletteras med proaktivt arbete för att åstadkomma förbättringar.

Vi beklagar att projektet nu avslutas. Miljöförvaltningen skriver i projektrapporten att ett fortsatt arbete är nödvändigt för att en sund inomhusmiljö för förskolebarn ska kunna uppnås. Miljöförvaltningen bedömer därför att fortsatt tillsyn inom området är viktig och nödvändig, men att även informationsinsatser och ett utökat samarbete med förskoleverksamheter och fastighetsägare behövs. Vi håller med om detta och beklagar att förvaltningen inte får extra medel för att fortsätta inte bara med tillsynsarbetet utan också med det proaktiva arbetet med inomhusmiljön i både förskolor och skolor.

Deniz Butros m.fl. (V) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Vänsterpartiet välkomnar rapporten och det tillsynsarbete som pågår med uppföljning. De barn som är under sex år har ingen miljölagstiftning i dagläget som skyddar dem specifikt när de är på förskola och fritidshem. De riktvärden och normer för rapporten som rör buller som är framtagna ligger Sverige högre än de riktvärden som WHO rekommenderar. Helhetsgreppet på barnens vardagsmiljö är viktigt och buller

är en miljöförorening som ofta sorteras bort för oss vuxna med normal hörsel.

”Buller riskerar att dölja vårt tal och göra det svårare att kommunicera. Även uppfattningen av ljud från tv och radio, telefonsamtal och varningssignaler kan påverkas av störande buller.

På en meters avstånd ligger ett samtal med normal röststyrka på cirka 55–60 dBA. För att en person med normal hörsel ska uppfatta tal någorlunda bra krävs att bakgrundsljudet är 0–5 dB svagare än det som sägs, men för full talförståelse bör det störande ljudet vara ännu svagare. Bakgrundsniivåerna kan behöva vara 10–20 dB lägre för att säkerställa att även känsliga grupper, som hörselskadade, barn, äldre och personer med annat modersmål, uppfattar samtalet.

Buller inverkar negativt på inlärning och prestation, i synnerhet vid komplexa uppgifter som ställer höga krav på taluppfattbarhet, koncentrationsförmåga och minne. Mekanismerna antas vara att bullret distraherar lyssnaren, döljer viktig information, höjer stressnivån och leder till trötthet. Barn är en särskilt känslig grupp när det gäller bullers effekter på inlärning och prestation. En anledning är att barns tankeprocesser inte är fullt utvecklade och därför lättare avbryts. Barn har även svårare att uppfatta tal i miljöer med hög bakgrundsbullernivå då de inte uppnått full talmognad.

Det har bland annat visats att exponering för flygbuller i skolmiljö påverkar barnens minne, läsförståelse och motivation.”(källa: CAMM Centrum för arbets- och miljömedicin Stockholm/Göteborg faktablad)

Den information som personal kan arbeta med på förskolor och fritidshem om detta är ovärderlig. Det är personalen som tar kontakt med fastighetsägaren i första åtgärd. Utbildningsförvaltning och miljöförvaltningen har kommunens flaggskepp på sin agenda, att prioritera hälsoskydd i barnens och personalens vardag i skola och fritidshem. De resultat som krävt uppföljning i de områden som rapporten omfattar är nedslående höga. Ventilationsljud och luftkvalitet och det antal barn och vuxna på tillgängliga ytor inomhus måste vara av yppersta kvalitet. De inspektioner som utförs är garanten för att hälsan skyddas och medborgare kan lita på att det är bra på jobbet för barnen och personalen. Resultaten ska göras tillgängliga för målgrupperna.

När vi sedan kommer till de områden som förskolor och fritidshem planeras och placeras i, behöver en övergripande

plan komma till för att de normvärden och riktlinjer för skolornas närmiljöer och trafikstråk ska planeras med sikte på att skydda barns hälsa i en känslig ålder. Ett barnhälsoperspektiv ska ingå i planering och placering för att nå de högt satta målen för skydd av hälsa.

Vänsterpartiet ser fram emot att tillsynen effektiviseras och utbildning sprids bland de som är i miljön varje dag. Det är de resultaten som lyser i det hårda arbete som tillsynen åstadkommit, att information och samarbete med personal i skolor har stora möjligheter att ge goda resultat och åtgärda brister, samt eliminera uppkomsten av nya.

Urban Emson (SD) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Sverigedemokraterna noterar att det är en väldigt hög andel av besökta verksamheter (66%) som får anmärkningar som kräver åtgärd och uppföljning, samt att antalet anmärkningar och uppföljningsärenden ökat med 10 % från föregående år.

Med en så stor ökning av buller och ventilationsproblem på våra förskolor ifrågasätter vi hur effektivt det nuvarande arbetssättet är. Höga och ökande problem måste rendera effektivare metoder för kontroll och/eller skarpare påföljder för de brister som inte åtgärdas.

Ersättaryttrande

Ulrika Hoff (KD) instämmer i särskilt uttalande från ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP), Torbjörn Erbe m.fl. (M), Christoffer Jönsson (L) och Gunnar Caperius (C).

Vid protokollet
Timmie Aspelin